

VoC – החלטות חשאיות של משרד התקשורת במדינת חלם

מאת: אבי וייס

משרד התקשורת קיבל במפתיע החלטה חשובה בנושא שירותי VoC וקבע, שאלו שירותים נייחים, שדורשים רישיון מפ"א, למרות שהם מבוצעים במכשיר הסלולר על רשת הסלולר. ניתוח וחשיפת המניעים להחלטה ההזויה.

ללא כל הודעה מוקדמת לציבור [פרסם](#) משרד התקשורת (ב- 21/11 אחר הצהריים) מדיניות חדשה לתחום ה- [VoC](#) (ר"ת: Voice over Cellular). מדובר בשימוע, שנסחב שנים (השימוע [פורסם](#) בסוף 2010, מה שמצביע על מהירות העבודה של המשרד). לא ברור מה הוביל לקבל את ההחלטה דווקא כעת. אולם, מהות ההחלטה די ברורה: אפילו בחלם לא היו יכולים להמציא המצאה הזויה שכזו: שירות סלולרי על הפס הרחב הסלולרי יוגדר מעתה כשירות נייח (קווי) על כל המשתמע מכך: מיספור קווי, קש"ג קווי, תנאי רישיון קווי, וכיו"ב.

ברור, שיש כאן כניעה לטייקונים של חברות הסלולר. שכן, רישיון VoC תוכנן להיות כחלק מרישיון ה- [MVNO](#), ויש שתי חברות שאף קמו בדיוק כדי לממש את השירות הזה לציבור ולהקים תחרות חדשה: [פרי טלקום](#) ו-[סיפמי](#). אולם, בהיות השירות הזה האיום ביותר חמור לחברות הסלולר (כך הן [תפסו](#) אותו), נמנע המשרד (ולא במקרה) מקבלת החלטות.

השר, שלא לא הבין במה מדובר, השאיר את הטיפול בנושא לפקידיו (בניגוד לחוק התקשורת) ולא קיבל החלטות, למרות שסיפמי [דרשה](#) ממנו להחליט, ככתוב החוק, ולאפשר לה להתחיל לתת שירות, שלא בניסוי שיווקי. כרגע, כנראה בחסות המצב הביטחוני, מפרסמים בסתר החלטה, שמונעת משחקנים קטנים בעולם התקשורת (כמו פרי טלקום וסיפמי) להיכנס לתחום זה. שכן, רישיון מפ"א (לרבות מפ"א ייחודי) הוא רישיון מאוד יקר עם תנאים מאוד מחמירים, מול הרישיון הקל והזול (יחסית) שנדרש לרישיון MVNO.

למעשה, זה בדיוק אותו רישיון של מפעילי VoB, שכרגע לא נשאר שום ספק VoB עצמאי בשוק התקשורת הישראלי, שאינו חלק מקבוצת תקשורת גדולה (012 היא חלק מפרטנר, 013 היא חלק מסלקום ובזק בינלאומי הוא חלק מקבוצת בזק). זאת, משום שלא קל להיות שחקן VoB עם כל המגבלות, שיש ברישיון מפ"א ייחודי הנדרש ל- VoB, וכעת גם ל- VoC.

ההחלטה הזו חושפת, לא בפעם הראשונה: מי באמת עוצר מאז ומעולם את היכולת של הצרכן הישראלי לקבל שירותי תקשורת מתקדמים ובמחירים סבירים. אלו מספר פקידים במשרד התקשורת, שיש להם אג'נדה מאוד מוזרה. בשנת 2007 החליט משרד התקשורת להכיר סוף סוף בקיומו של ה-VoIP, יותר מעשור לאחר תחילת השימוש בטכנולוגיה זו בציבור, ויצר רישיון מיוחד ל- VoB, שאיפשר לספק טלפוניה קווית על גבי האינטרנט. ב-2009 המשרד הכיר בעובדה המדהימה, שניתן להעביר VoIP על גבי אינטרנט סלולרי ואלחוטי, ויצר רישיון זמני, שאותו העניק לפרי טלקום (ולאחר מכן לסיפמי), שאיפשר להן לספק לכמה אלפי לקוחות שירותי VoIP סלולריים עם מספר סלולרי. כל זה יורד כעת לטמיון. יתרה מכך: חסימות שירות שבוצעו ע"י סלקום, גם [לפרי טלקום](#) וגם [לסיפמי](#), נשארו ללא תגובה רגולטורית מתאימה. כעת, בנייר המדיניות החדשה ל- VoC, מאיים המשרד שלא יסכים עם חסימת השירות הזה. ממש מפחיד.

למרות הוראה מפורשת של ראש הממשלה להפוך את הרישיון הזמני הזה של VoC כחלק מרישיון ה- MVNO לקבוע לא יאוחר מ- 1 בינואר 2011, העדיף שר התקשורת **משה כחלון**, וצוות משרדו, להתחיל את הדיון בשאלה המסתורית: "האם VoIP בסלולר שונה מ-VoIP על גבי אינטרנט קווי" ולא לספק רישיונות. שלוש שנים נמשך הדיון המוזר הזה, ובינתיים הספיקה 012 להשתמש ברישיון ה-VoIP הקווי שלה (VoB) ולהציע שירות כזה [בדיוק](#) גם בסלולר (ולהיבלע בידי פרטנר). גם בזק (Bphone) ובזק בינלאומי החלו, זה [מכבר](#), לספק

VoC, בלי כל בעיה. פרי טלקום, שלא קיבלה את הרישיון הקבוע שנדרש שר התקשורת להעניק לה, למעשה חוסלה, וסיפמי [נתקעה](#) בסמטה ללא מוצא (בקריית מוצקין שליד חיפה).

מי שמעיין באותיות הקטנות של ההחלטה החדשה, ימצא שם את הפירצה של העקיפה ("ישראלוף") של המדיניות החדשה. בסוף סעיף 6 כתוב: "יובהר שבעל רישיון MVNO לא ידרש לרישיון נפרד... שיחות כאמור ייחשבו כשיחות רט"ן (רדיו-טלפון נייד = סלולר) על כל המשתמע מכך". דהיינו: הטיפש, שיגיש בקשה לרישיון VoC בלבד, ידרש להצטייד ברישיון מפ"א או מפ"א ייחודי וייחשב כמספק שירותים קוויים עם מספרים קוויים ותחול עליו רגולציה קווית יקרה. אולם, אם אותו ספק מגיש קודם בקשה לרישיון MVNO, הוא לא זקוק לעוד רישיון ל-VoC והשירות הזה ייחשב לו כשירות סלולרי עם מספרים סלולריים ועם רגולציה סלולרית זולה. הבנת את זה, ברוך? אני לא.

התוצאה הברורה של המסמך החדש: המשרד מכשיר את "השרץ הלא חוקי" לכאורה עד היום, של סלקום (לינק) ובזק (בי פון) ושאר השירותים של 012-פרטנר ובזק בינלאומי וחוסם את הדרך בפני תחרות וחברות חדשות. היו שמועות שהייתה איזושהי הבטחה או קריצה סודית למירס (כיום חלק מהוט) שלא יהיה VoC סלולרי... אמנם השר הדיר את עצמו (כהצרתו) מהטיפול הרגולטורי בהוט, אבל זה ממש לא מונע מהמנכ"ל לקבל החלטות מוזרות והמסמך הנ"ל כנראה מאשש שמועות אלו.

אפשר רק לדמיין כיצד הייתה נראית התחרות בתקשורת הקווית והסלולרית לו היה המשרד נמנע ממדיניות הרישיונות חסרת האחריות שלו. קצת מוזר שלפני שנה, חברות הסלולר הוותיקות [קיבלו](#) אישור להפעיל VoC בחו"ל, וזה לא הוגדר עבורן כשירות קווי. האם המשרד ישנה החלטה זו, שנעשתה לפני כשנה לטובת חברות הסלולר הוותיקות? זה לא ברור. סביר להניח שלא. אחרי כ-18 שנה, שטכנולוגיית ה-VoIP קיימת בכל מקום בעולם, משרד התקשורת מזכר להמציא המצאות חדשות וליצור רגולציה יש מאין ולהפוך שירות נייד לשירות ניח בהבל פה ובפילפולציה של מילים, שחכמי חלם לא הצליחו מעולם להגיע למדרגת החוכמה הזו. אין ספק, שמשרד התקשורת מהווה דוגמה ומופת לקידום שירות התקשורת בישראל בהחלטה מוזרה וחלמאית זו.

תגובת **ליאור בנאי**, מנכ"ל פרי טלקום:

1. "המסמך לא חוקי, הוא גם נוגד את חוק ההסדרים, החלטה 2022, המגדירה שמפעיל MVNO יורשה לספק VoC לא יאוחר מינואר 2011.
2. בנוסף, זו פעם ראשונה בהיסטוריה של המשרד שהוא לא עושה הפרדה ענפית, אלא טכנולוגית, ומשכך, האם גם טכנולוגיית LTE דור 4, שהיא למעשה VoIP לכל אורך הקו, תהיה משויכת למפעיל קווי VOB ולא לחברת סלולר???? באם המסמך ימומש, אני חושב שפשוט המשרד צריך לאסור על חברות הסלולר להפעיל LTE!!!
3. עוד לא דיברתי על SMS אני רוצה לראות תנועת SMS בעולם הרומינג עם מספור קווי!!! זה לא עובד!!! זה נוגד את כל תקן 3GPP!!
4. המדיניות הזו לא תעמוד במבחן הבג"ץ, למשרד יש הזדמנות לחזור בו מהמסמך, או להתמודד מולו בבג"ץ."